

Raplamaa kohalike omavalitsuste ühine kliima- ja energiakava

Ehitatud keskkond

Agne Peetersoo
Consultare OÜ

- ▶ Millised on kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise seosed ehitatud keskkonnaga?
- ▶ Milliseid ehitisi ja taristut KEK puudutab?
- ▶ Üldplaneeringud ja KEK

Riiklik energia- ja kliimakava aastani 2030

Kliimamuutuste leevendamine - tegevused, mille eesmärk on vähendada kliimamuutuste kiirust ja mõju. Põhiliselt kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine ning CO2 sidumine looduslikult või tehnoloogiliselt (näiteks: energiatõhusa hoonefondi, ettevõtluse ning transpordi arendamine, fossiilkütuste kasutuse vähendamine ja taastuenergiaallikate potentsiaali kasutamine, puude istutamine jne).

- ▶ Jagatud kohustuse määrusega kaetud sektorites (transport, väikeenergeetika, põllumajandus, jäätmemajandus, metsamajandus, tööstus) eesmärk vähendada aastaks 2030 kasvuhoonegaaside heidet 13% (võrreldes 2005. aastaga).

Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030

Kliimamuutustega kohanemine - kliimamuutustest põhjustatud riskide maandamine, et suurendada nii ühiskonna kui ka ökosüsteemide valmisolekut ja vastupanuvõimet kliimamuutustele (näiteks: tegevused invasiivsete võõrliikide leviku piiramiseks, päästesuutlikkuse suurendamine, üleujutusriskide maandamine jne).

- ▶ Suurendada Eesti riigi, regionaalse ja kohaliku tasandi valmidust ja võimet kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks.

Kliimamuutuste leevendamine

Hooned

Hoonete rekonstrueerimise pikaajaline strateegia:

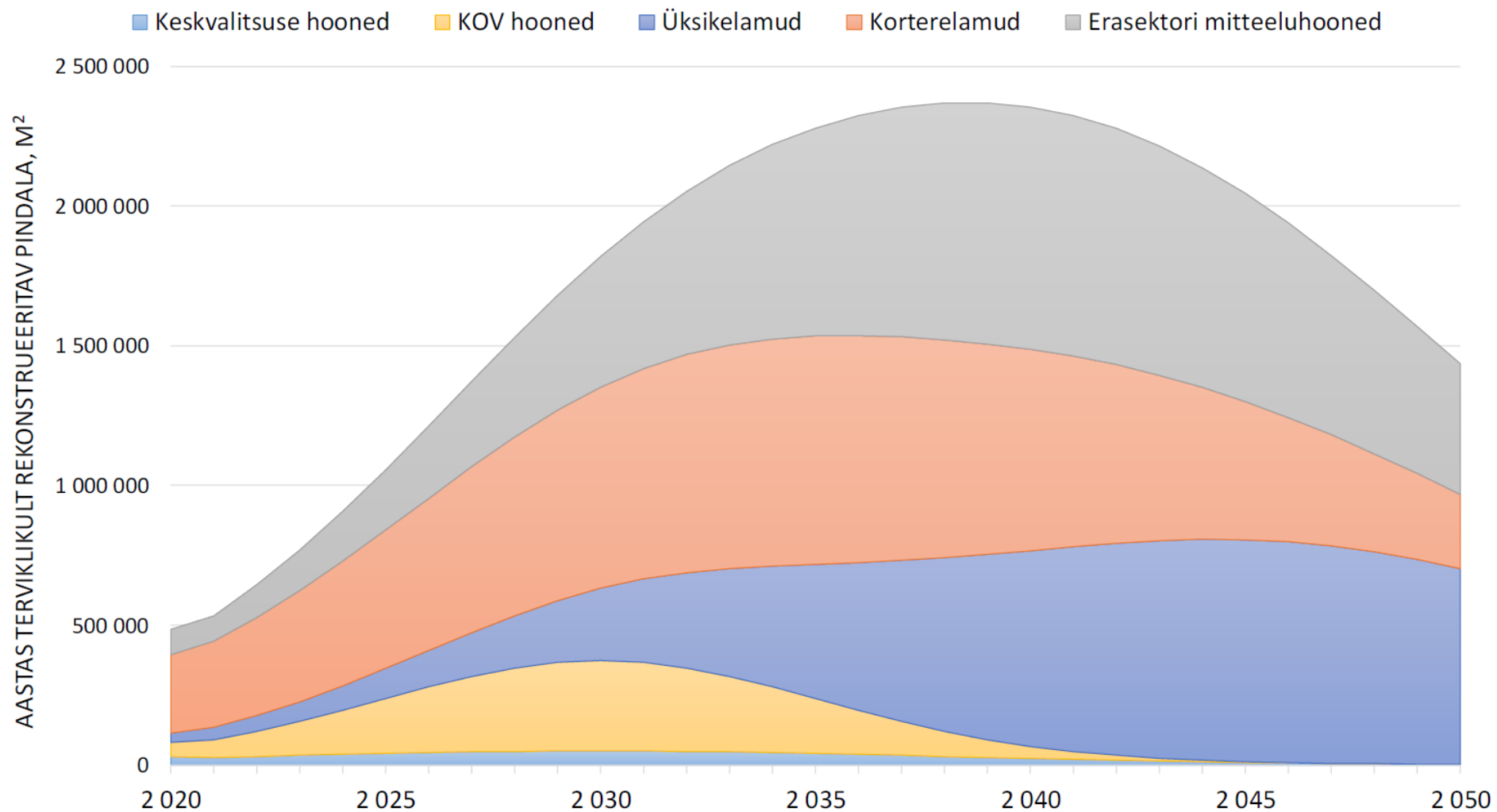
- ▶ Aastaks 2030 tuleb alusel rekonstrueerida 22%,
- ▶ aastaks 2040 64%
- ▶ ja aastaks 2050 100% rekonstrueerimata hoonete pindalast.

Energiatõhususe eesmärkide saavutamiseks peab rekonstrueerimise keskmine määr olema 3% aastas, millega tagatakse hoonefondi energiakasutuse langusse pööramine.

Olulise rekonstrueerimise energiatõhususe miinimumnõue - C klass

Kliimamuutuste leevendamine

Hooned

Kliimamuutuste leevendamine

Kohalikele omavalitustele kuuluvad hooned

Ehitisregistri andmetel on ligi 90% Raplamaa omavalitsuste avaliku kasutusega hoonetest ehitatud enne 2000. aastat.

Minuomavalitsus.ee

	Hoonete arv	Vähemalt C-energiaklass (%)
Kehtna	113	60
Kohila	89	49
Märjamaa	98	34
Rapla	122	18

Kliimamuutuste leevendamine

Elamud

Rahvaloendus 2021 (ehitisregistri põhjal):

- ▶ Eluhoonete arv kokku 10794
- ▶ Neist 679 ehk 6% on korterelamud, kuid neis asub 45% kõigist eluruumidest ja 30 % eluruumide pinnast.
- ▶ 10% kõigist elamutest on ehitatud peale 2000. aastat.
- ▶ Ligi 90% korterelamutest on olulist rekonstrueerimist vajavad.

Nt 2020 sai Kredexi toetuse Rapla maakonnas 10 korterelamut

Kliimamuutuste leevendamine

Transporditaristu

Eelkõige taristu, mis toetab isikliku sõiduauto kasutamise vähendamist:

- ▶ reisirongiliiklusega seotud taristu,
- ▶ liikuvuskeskused / pargi ja reisi parklad,
- ▶ jalgratta- ja jalgteed.

Kliimamuutustega kohanemine

Asustuse kliimakindlus

- ▶ Linnades ja teistel tiheasustusaladel kliimamuutuste mõjud võimenduvad, kuna inimeste elutegevus on koondatud piiratud maaalale ja looduslik keskkond on asendatud tehislükuga.
- ▶ Peamiselt kujutavad asustusele ohtu sagenevad tormid, paduvihmadest põhjustatud üleujutused ning kuumalained.
- ▶ Kliimamuutustega kohanemise meetmete vajalikkus sõltub asula rahvastiku tihedusest, ehitiste ja taristu iseloomust, ning rohe- ja veealade osakaalust.
- ▶ Kahanevad ja vananevad asulad on võimalike kliimamuutuste osas tundlikumad, kuna elanike võimekus parandada hoonete ja taristu vastupanuvõimet tormidele jm ekstreemsetele ilmastikunähtustele, on enamasti väiksem.
- ▶ Olulisemaks tööriistaks rohetaristu (pargid, haljasalad jmt).

Kliimamuutustega kohanemine

Transporditaristu

- ▶ Kliimamuutuste seisukohast mõjutavad transpordiga seotud taristut kõige enam sademetest ja lumesulamisest tingitud üleujutused, talvised ilmastikuolud (lumesajud ja tuisuvaalude kuhjumine teele, jäätumine ja libedus) ning tormid.
- ▶ Keskmise temperatuuri kasvamise ja lumekattega perioodi vähenemise tõttu avalduvad positiivsete mõjudena tänavate ja teede parem läbitavus talveperioodil, atraktiivse kergliikluse hooaja pikenemine.
- ▶ Ette on näha muutusi transporditaristu korrashoiu ja hoolduse vajaduses - libeduseoht, katteta kõrvalmaanteede kandevõime vähenemine ja kergliikluse ohutusega seotud muutused.

Kliimamuutustega kohanemine

Veevarustus ja kanalisatsioon

- ▶ Keskmise sademete hulga kasv, temperatuuritõusust tulenev lumikatte ja kevadiste veepaisutuste vähenemine ning sagenevad äärmuslikud kliimasündmused, nagu põuad või paduvihmad, avaldavad vahetut mõju vee- ja kanalisatsiooniteenuste toimimisele.
- ▶ Kõige rohkem kokkupuudet kliimateguritega on kanalisatsioonisüsteemil seoses sademevee kogumise, läbijuhtimisega ja puhastamisega.

Üldplaneeringud ja KEK

Planeerimisseadus:

- ▶ Planeerimisel tuleb võimaluse korral eelistada keskkonnasäästlikke ja energiatõhusaid lahendusi ning soodustada taastuvenergia kasutamist.

Peamised seonduvad teemad:

- ▶ **Taastuvenergeetika**
- ▶ **Liikuvus ja transport** - jalg- ja jalgrattateede võrgustik, multimodaalsus
- ▶ **Rohevõrgustik ja rohealad** - ökosüsteemsest ökosüsteemiteenuste (sh kliimaregulatsioon, CO₂) kesksesse lähenemisesse